

INFORME I MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL COL·LEGI SAGRADA FAMÍLIA - C/ INDÚSTRIA, 9 DE SABADELL (Vallès Occ.)

14 - 15 de juliol de 2014

PROMOCIÓ

Col·legi Sagrada Família de Sabadell

REALITZACIÓ

Arqueologia i Patrimoni ARRAGO sl.

DIRECCIÓ TÈCNICA

Jordi Roig Buxó (ARRAGO sl)

Sabadell, setembre 2014

ARRAGO S.L.

ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

c/ Sant Cugat, 76 baixos · 08201 Sabadell
Tel./Fax. 937267108 · info@arragosl.com

ARRAGO sl. Arqueologia i Patrimoni
C/ Sant Cugat, 76 baixos
08201 SABADELL
NIF/CIF B62567292
Mòbil – 656579332
t/ 937267108
info@arragosl.com

INFORME I MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL COL·LEGI SAGRADA FAMÍLIA – C/ INDÚSTRIA, 9 DE SABADELL (Vallès Occ.), 14 - 15 de juliol de 2014

ÍNDEX

1. SITUACIÓ GEOGRÀFICA	2
2. CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS: la vila medieval i moderna de Sabadell	3
3. DADES I MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA.....	5
3.1. DADES I METODOLOGIA DE LA INTERVENCIÓ.....	7
4. DESENVOLUPAMENT I RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA.....	7
5. CONCLUSIONS	9
6. BIBLIOGRAFIA.....	10
 ANNEX 1. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA ANNEX 2. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA	

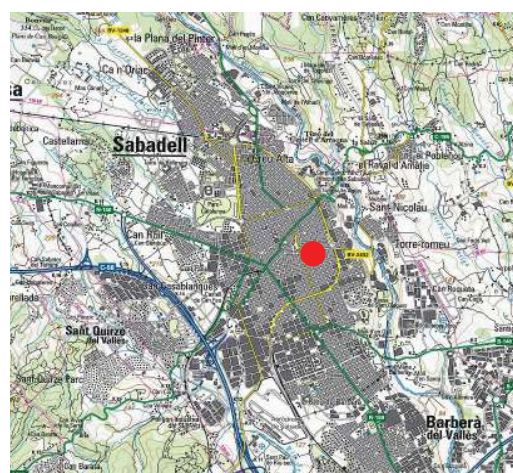
1. SITUACIÓ GEOGRÀFICA

El nucli de Sabadell està situat a la fossa tectònica del Vallès, al vessant oest del riu Ripoll, afluent del riu Besòs, al sud-est del massís de Sant Llorenç del Munt, a la comarca del Vallès Occidental, a una alçada d'uns 190 m sobre el nivell del mar. Té una extensió d'uns 37.60 km² i limita a la zona nord amb el municipi de Castellar del Vallès, a ponent amb el de Terrassa, al sud-oest amb Sant Quirze del Vallès i a la zona oriental amb Sentmenat, Polinyà i Santa Perpètua de la Mogoda.

El nucli urbà de Sabadell es situa just a l'interfluvi de dos cursos fluvials: el riu Ripoll i el riu Sec. Aquesta zona presentava unes característiques excepcionals a nivell topogràfic i morfològic per ser urbanitzada; era formada per una plataforma fluvial que era l'antic horitzó de funcionament i sedimentació del Ripoll i que constitueix la terrassa superior d'aquest.

El principal eix hidrogràfic és l'esmentat riu, en el que desguassen altres torrents que travessen el terme, com el Riutort, el torrent de can Quer o el de Canyameres per l'esquerra i per la dreta el de Ribatallada i el riu Sec¹. Respecte a l'orografia, presenta un relleu molt suau esdevenint la Serra d'en Camaró (224 m s.n.m) i la serra de Sant Iscle (236 m s.n.m.) els punts més alts. La composició geològica del terreny, està formada principalment per una alternança de capes d'argiles vermelloses quaternàries amb capes de carbonat càlcic (tortura)².

La zona exacta de l'actual intervenció arqueològica, es situa just al centre geogràfic de la ciutat, **al carrer de la Indústria, núm. 9**, al pati del col·legi Sagrada Família, amb les coordenades geogràfiques següents: E(X): 425805.0m – N(Y): 4599878.0m UTM 31N/ETRS89. Es tracta d'una superfície petita, de planta de forma rectangular d'uns 16m de longitud i uns 2m a tocar la façana del pati de l'edifici.

Situació de l'indret a on s'ha dut a terme la intervenció arqueològica, al carrer de la Indústria, 9.

¹ AA.VV. (1982), p.140-145.

² DE MAS (1989).

2. CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS: la vila medieval i moderna de Sabadell

Sabadell era una petita vila de mercat d'origen altmedieval, que s'articula durant el segle XI al voltant de l'església de St. Salvador (després St. Feliu) i l'espai d'un mercadal. Sabem que cap a la primeria del segle XIV queda cenyida per un perímetre de muralla i fossat perfectament estructurat i delimitat.

El coneixement dels sistemes defensius del Sabadell baix medieval parteix dels estudis pioners d'Antoni Bosch i Cardellach realitzats a finals del segle XVIII a partir d'extensos i diversificats reculls documentals, per bé que no exhaustius, dels fons arxivístics locals. Aquests esdevindran el punt de partida i el referent dels treballs posteriors. Així doncs, ha estat la recerca documental conjuntament amb la topografia del traçat urbà i la nomenclatura dels carrers, que ha permès als historiadors locals proposar les diferents configuracions de la vila medieval i moderna, amb els seus recintes emmurallats i vallejats, i l'emplaçament dels portals i els edificis singulars del Sabadell antic³.

Aquests sistemes defensius del segle XIV han pogut ser rastrejats a partir de les intervencions arqueològiques efectuades aquests últims dotze anys en diversos punts del nucli històric de la ciutat, possibilitant d'aquesta manera, la reconstrucció de gran part del seu perímetre fortificat i un coneixement precís de les estructures⁴.

Ara com ara, no és possible constatar –si més no arqueològicament- l'existència d'un perímetre murat corresponent al segle XIII o anterior. No coneixem cap referència documental conservada al respecte, ni tenim cap testimoni arqueològic d'aquest suposat primer recinte emmurallat. Comptem només amb els escrits i algunes escadusseres cites que ens han llegat els historiadors locals, que parlen d'un circuit de muralles i valls al segle XIII, amb un portal conegut, anomenat Porta Barrera.⁵

En aquest sentit, i a partir del registre arqueològic, no podem deduir quants foren els circuits fortificats amb què comptà la vila de Sabadell durant l'edat mitjana. Tan sols coneixem el darrer perímetre clos, obra emmarcable a *grasso modo* entre finals del segle XIII i els anys 1340 - 1370, en què sembla que ja està del tot consolidat. Aquest és el que mantindrà la vila

³ BOSCH (1882), CARRERAS (1932), ROCA (1972).

⁴ Aquests resultats arqueològics així com un estudi històric de conjunt sobre la vila medieval de Sabadell i els sistemes defensius d'època baix medieval han estat darrerament exposats i desenvolupats en una monografia editada pel Museu d'Història de Sabadell (ROIG-ROIG, 2002).

⁵ Així, entre els anys 1373 i 1401 tenim un document que ens parla de l'existència d'unes cases a la vila de Sabadell situades prop del pou que hi havia prop de l'hospital, al lloc que antigament s'anomenava Porta Barrera "*satis prope puteum que est prope hospitali dicte ville loco qui antiquitatus vocabatur Porta Barrera*". (Capbreu Primer de Sant Salvador, 1373-1401. AHS, Capbreus, E 455/3) (CARRERAS, 1932, p.110). Aquest esment fa referència i recull un document anterior de l'any 1288 que és utilitzat per legitimar els drets de propietat d'unes cases. Això ens pressuposaria, doncs, l'existència d'aquest portal en aquesta data, que, d'altra banda, i tal com es desprèn de la cita, consta com a un lloc de referència antic, potser ja desaparegut.

cenyida fins a les darreries del segle XVI i gran part del segle XVII en què el creixement de la població i l'expansió urbana en provocaran el trencament, en alguns punts, i l'augment de la construcció als barris extramurs sobrepassant el perímetre murat per gran part dels seus costats, especialment el costat de ponent.

Després de diversos estudis⁶ s'observa que la vila fortificada presenta una planta rectangular poc regular, especialment al seu costat de ponent amb un apèndix a l'angle sud-oest. Aquest nucli emmurallat encercla i protegeix la vila precedent amb els seus elements gestadors, l'església, el mercat i l'encreuament de camins, els quals condicionen estrictament tot el seu perímetre. D'aquesta manera, la presència del mercadal i les cases concèntriques amb l'eix nord-sud del camí de Barcelona a Manresa i l'encreuament est-oest del camí de Granollers esdevenen el punt central del circuit murat i vallejat. La presència lateral de l'església de St. Salvador amb la seva sagrera i l'espai de cementiri, sembla que hauria forçat un traçat irregular de l'extrem oest del recinte fortificat per tal d'encerclar també aquests elements. Desconeixem, però, com s'articulava aquest traçat de muralla i vall en aquest punt.

Així doncs, ha estat possible fer el càlcul aproximat d'aquest recinte emmurallat, que presenta un perímetre d'uns 940 metres lineals i una àrea de 25.800 m². Aquest el podem resseguir a partir de l'actual trama urbana de carrers, començant pel costat de llevant, al llarg dels carrers de St. Antoni Maria Claret, de St. Joan i del Dr. Puig, tombant cap a la plaça de l'Àngel, on hi hauria el tancament nord, i baixant per enmig de les illes de cases dels carrers de Jesús i de St. Antoni fins a trobar-se amb el carrer de Gràcia a l'altura del carrer de la Rosa i enllaçar finalment amb la plaça de St. Roc i la plaça del Dr. Robert, i cloure així el perímetre fortificat amb el seu tancament sud⁷.

En definitiva, doncs, és evident que la informació dels registres escrits d'època baix medieval sobre les característiques dels murs i els valls de la vila de Sabadell és força insuficient. D'aquesta manera, i tal com s'estan desenvolupant darrerament les intervencions arqueològiques i els estudis especialitzats i de conjunt, es possible determinar que l'arqueologia urbana es planteja com una de les disciplines que ens permet i ha de permetre conèixer, amb molta més profunditat, les característiques estructurals dels sistemes defensius i el tram urbà de la vila de Sabadell al llarg de la seva història.

⁶ ROIG - ROIG (2002), ROIG (2003).

⁷ ROIG - ROIG (2002).

3. DADES I MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA

La intervenció arqueològica al carrer **Indústria, 9**, ha estat motivada per l'actuació en el subsòl per la construcció d'una rampa d'accés en paral·lel a la tanca de la façana del pati del **Col·legi Sagrada Família**. La zona objecte de la intervenció es troba situada al nucli històric de Sabadell, dins l'espai d'expectativa i de protecció arqueològica del Pla Especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell (PEPPS). La zona presentava certa expectativa arqueològica ja que està situada just a l'exterior de les muralles, molt a prop del traçat est de la muralla⁸, en el seu pas per l'actual carrer de Sant Joan, i també molt a prop de la Casa Duran (uns 50 metres a l'oest). A més es troba a pocs metres també, del jaciment del Carrer de la Indústria, 18⁹, inclòs al PEPPS (Pla Especial del Patrimoni de Sabadell) amb el número 101.

Així mateix, l'edifici del col·legi que dona al carrer de la Indústria és d'estil modernista, i va ser construït per l'arquitecte Gabriel Borrell i Cardona, l'any 1908¹⁰. Per tant és també protegit en el PEPPS, amb el número 29 D1. Per aquest motiu i segons el procediment establert pel Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic de la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la normativa de l'Ajuntament de Sabadell, s'ha dut a terme una intervenció arqueològica de control de les esmentades obres.

La parcel·la objecte de la intervenció arqueològica, és situada en època medieval, i fins finals del segle XIX i principis del segle XX, en una zona d'horta, no urbanitzada, entre els camins que sortien de la vila de Sabadell i que portaven a l'Horta Vella, al Ripoll, situat més al nord, i el de Granollers, situat més al sud.

Com indicàvem, la zona no va començar-se a urbanitzar, fins a finals del del segle XIX-principis del segle XX. El carrer de la Indústria va quedar esbosat en l'anomenat Pla urbanístic Molina el 1865 (Projecte d'Eixampla i Reforma de Francesc Daniel Molina, 1865), que preveia crear dos eixos transversals: un d'est a oest (l'actual carrer de la Indústria) per connectar la estació dels Ferrocarrils del Nord, amb la carretera de Barcelona, i un altre eix nord-sud, que suposava l'allargament de la Rambla¹¹. Tot i que el Pla Molina va fracassar, en els plans urbanístics posteriors com el de Miquel Pascual i Tintorer (1886), es van mantenir aquesta idea. Així, el primer tram del carrer des de l'estació de ferrocarrils i fins el carrer Concepció es va obrir el

⁸ ROIG-ROIG (2002), p.19-22, 66.

⁹ PEPPS, 2007, pàg.86 (núm.101) / SUBIRANA, R. (1973): "Memòries històriques, arqueològiques i de museus". MHS. Carpeta núm.2, p.459. Sabadell. 1996. Durant unes obres de canalització al mig del carrer, davant del núm.18, el sr. R. Subirana, l'any 1973, va localitzar restes de fonaments, morter, fragments de fauna i ceràmica del s. XVIII-XIX.

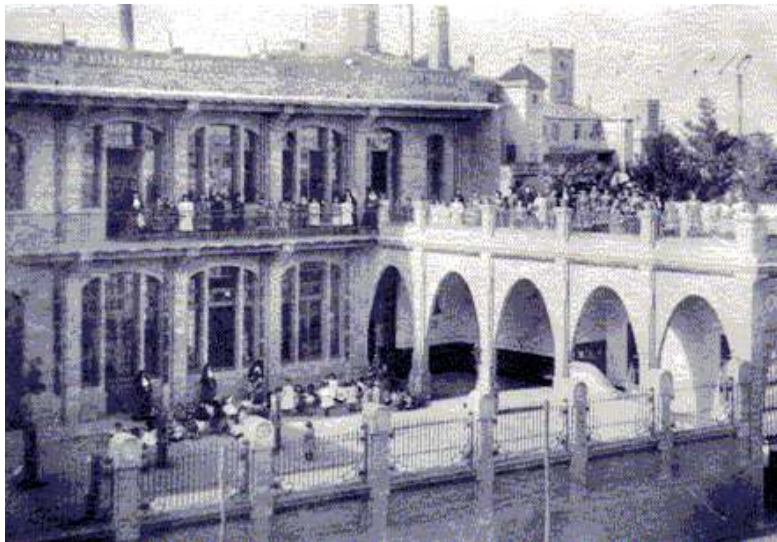
¹⁰ Malgrat que per les característiques tècniques i morfològiques de l'edifici, és molt més probable que l'arquitecte encarregat de la seva construcció sigués Juli Batllell, que per motius d'excesiva feina i permisos en un mateix moment, va fer constar el seu company en els permisos d'obra (CASAMARTINA, J. (2011): *Juli Batllell un gaudinià oblidat*. Fundació Gas Natural-Fenosa. Barcelona, p.227-229).

¹¹ LARROSA, M. (1986): *La urbanització de la ciutat industrial de Sabadell, 1845-1900*. Nova biblioteca sabadellenca, núm.2. Sabadell, pàg.215-216.

1881. Antoni Casanovas i Ferran, com a promotor privat va demanar la llicència d'obertura del carrer el 1879 i el nom de carrer de la Indústria se li donà l'any 1881.

L'obertura definitiva del traçat del carrer, fins el carrer de Sant Joan, en el tram on trobem la parcel·la objecte de l'estudi (el núm. 9 del carrer de la Indústria), ja apareix esbosada en el Pla Molina (1965) i dibuixada en el plànol de reforma d'en Miquel Pascual i Tintorer (1886), però serà en Juli Batllellé qui, com arquitecte municipal, s'encarregui de l'obertura del carrer entre 1907 i 1908¹², en paral·lel a les obres de construcció del Despatx Lluç, el 1908 (al carrer de la Indústria, 10) i el col·legi de la Sagrada Família (1909), també portades a terme per ell.

Imatge de l'edifici poc temps després de la inauguració, al carrer de la Indústria, 9.

Els orígens de l'escola Sagrada Família a Sabadell, els trobem en l'escola de pàrvuls (escola pública oficial) situada amb entrada al carrer de Sant Josep, 10, que fou inaugurada l'any 1890. La direcció d'aquesta l'obtingué per oposició una religiosa de l'ordre de la Sagrada Família d'Urgell, quedant així lligada a aquesta congregació. Aquesta escola s'anà quedant petita, i l'escola oficial es traslladà a un altre edifici, ubicat en el mateix indret on es troba l'actual edifici. Aquest però s'anà quedant petit, l'any 1908 es resol aixecar un altre pis però la manca de solidesa de l'obra ho impedeix. És així, quan es decidí construir un nou edifici després d'enderrocar el precedent. Aquest serà que construirà Juli Batllellé, en paral·lel a l'obertura del carrer de la Indústria, malgrat que els permisos d'obra anaven a nom del seu company Gabriel Borrell i Cardona. La inauguració d'aquest nou edifici va tenir lloc el 3 d'abril de 1909.

¹² LARROSA, 1986, p.67-68.

3.1. DADES I METODOLOGIA DE LA INTERVENCIÓ

La promoció i el finançament de la present intervenció arqueològica ha anat a càrrec de la propietat, el **Col·legi Sagrada Família de Sabadell**. La intervenció arqueològica ha estat realitzada per l'empresa **Arqueologia i Patrimoni ARRAGO SL.** i s'ha dut a terme entre els dies **14 a 15 de juliol de 2014** sota la direcció tècnica de l'arqueòleg **Jordi Roig Buxó**, i segons la resolució de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya amb l'expedient R/N 470 K121-N-637-2014-1-10575.

D'aquesta manera, es va portar a terme una intervenció de control arqueològic de les obres, segons el mètode estratigràfic - arqueològic proposat per E. Harris i A. Carandini¹³, diferenciant estrats, interestrats i estructures (unitats estatigràfiques), enregistrant totes les dades documentals (en fitxes), planimètriques (dibuixos: seccions, plantes, plànols generals) i fotogràfiques, per, *a posteriori*, confeccionar l'esquema estratigràfic ("Harris Matrix"), que permetrà posar en relació totes les UE identificades i establir conclusions cronològiques entre elles. Així mateix, també s'ha enregistrat el procés mitjançant fotografia.

4. DESENVOLUPAMENT I RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA

Amb motiu de l'obertura d'una porta a la façana del pati, i la construcció d'una rampa d'accés en paral·lel a aquesta, al col·legi de la Sagrada Família, es va realitzar una intervenció arqueològica de control al carrer de la Indústria, 9.

Les obres consistiren en l'obertura d'una nova porta per l'accés al centre escolar, a l'extrem oest de la tanca del pati, just amb el límit amb la parcel·la núm.7 del carrer, i la construcció d'una rampa d'accés, des del nivell del carrer fins el nivell superior del pati.

L'obertura de forma quadrangular, es va obrir justament entre els darrers dos pilars a l'oest de la tanca modernista del pati del col·legi, amb una amplada d'uns 2'35 m, i una alçada d'uns 2 metres.

A continuació es va obrir una superfície allargada, en paral·lel al carrer, per darrera de la tanca esmentada, en direcció E-W, amb una longitud aproximada d'uns 16 metres i una amplada màxima d'uns 2 m. Aquesta es va anar excavant per mitjans mecànics, amb l'ajuda d'una petita excavadora tipus Bobcat, que va anar graonant la superfície fins les cotes necessàries per posteriorment construir la rampa. Així, començant a cota 0, a l'extrem est de la rampa, al nivell del pati actual, es va anar excavant en direcció W, cap a la porta oberta a la tanca, en diferents plànols, fins descendir a la cota de circulació del carrer, a -2'10 m, des del nivell del pati.

¹³ HARRIS (1991), CARANDINI (1997)

Vista de la superfície oberta per les obres, on es va realitzar el control arqueològic. No es van trobar restes arqueològiques. S'observa un nivell de terres de rebliment del pati.

L'estratigrafia localitzada a la zona va ser la següent:

Després de la pavimentació actual dels patis de formigó prefabricat, ja de la segona meitat del s. XX (d'uns 2 cm de gruix) amb rajoles de 40 x 40 x 2 cm, i la seva preparació de formigó (d'uns 3 cm), es va documentar un altre paviment més antic, de rajoles ceràmiques de 24 x 25 x 1 cm, col·locades sobre una preparació de sorra i morter de calç, d'uns 4 cm d'alçada. Després es va poder documentar un nivell de recreixement de la zona, un estrat de composició diversa format per restes de runa, terra, morter de calç, i fragments de rajols, rajoles, etc, d'uns 60 cm de potència, i immediatament després, una petita capa de morter de calç (d'entre 2-4 cm de gruix), que probablement podria ser el nivell d'ús, de construcció de l'edifici modernista a principis del s. XX (únicament, indicar la troballa en el nivell de runa del pati de diversos fragments de rajoles que es corresponen amb les mateixes emprades per fer el rètol en trencadís de l'entrada del col·legi, i d'altres elements decoratius de la façana i la tanca de l'edifici. Es van trobar fragments de rajoles de color blau, groc, verd i blanc).

Posteriorment, es va localitzar un estrat de terreny vegetal, que probablement correspondria als nivells de pati i d'horta existents en aquest indret, abans d'urbanitzar-se cap a principis del segle XX, d'uns 40 cm de potència.

Finalment, es localitzà el terreny geològic de la zona, a l'extrem oest de la rasa excavada, a nivell del carrer, format per argiles vermelloses quaternàries i nòduls de carbonat càlcic.

Així, **no es va poder localitzar ni documentar cap estructura arqueològica** en aquesta intervenció. La poca superfície oberta ha impedit la localització de possibles restes arqueològiques en aquest indret.

5. CONCLUSIONS

La intervenció arqueològica desenvolupada en aquest sector, just a la part interior de la tanca del pati del centre escolar de la finca número 9 del carrer de la Indústria, **no ha permès localitzar ni documentar cap estructura ni cap resta arqueològica**, així com tampoc cap tipus de material arqueològic. D'aquesta manera, cal considerar **els resultats arqueològics de la intervenció com a totalment negatius**.

Malgrat aquests resultats, cal indicar la gran expectativa arqueològica de la zona, molt propera al traçat de la muralla est de la vila medieval de Sabadell i del portal de Granollers.

Sabadell, 30 de setembre de 2014

Jordi Roig i Buxó
(Arqueòleg director)

6. BIBLIOGRAFIA

- AA.VV. (1982)**: Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Vol. 6: Vallès Occidental. Vallès Oriental. Maresme. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- AA.VV. (1991)**: Catalunya Romànica. Vol. 18: El Barcelonès, Vallès Oriental. Vallès Occidental . Dir. A. Pladevall Font. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- AA.VV. (1999)**: Inventari del Patrimoni Arqueològic. Vallès Occidental. Servei d'Arqueologia. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- AA.VV. (2006)**: Atlas comarcal i municipal de Catalunya. Vol.2: Barcelonès- Vallès Occidental. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- BOSCH I CARDELLACH, A.(1992)**: Anales de la vila de Sabadell desde el año 987 hasta el de 1770. 2 vols. Publicacions de la Fundació Bosch i Cardellach, XII. Sabadell.
- CABALLÉ, G. , CANTOS, J.A. (2003)**: “L’evolució històrica del Casal de l’Estudi de Sabadell: de zona exterior de muralla a Casa Consistorial, fins al seu ús privat” a *Arraona*, 27. Sabadell. p. 164 – 179.
- CARANDINI, A.(1997)**: Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica. (1a. ed.1981). Ed. Crítica. Barcelona.
- CARRERAS, M. (1992)**: Elements d’història de Sabadell. (2 vol). 1a ed. 1932. Caixa d’Estalvis de Sabadell. Sabadell.
- CASAMARTINA, J. (2011)**: *Juli Batllevell un gaudinià oblidat*. Fundació Gas Natural-Fenosa. Barcelona.
- DE MAS I CANALS, D. (1989)**: El Relleu del Vallès Occidental (L’evolució geomorfològica quaternària del Vallès Occidental). Institut d’Estudis Catalans. Arxius de la Secció de Ciències, LXXXVII. Barcelona.
- HARRIS, J.(1991)**: Principios de estratigrafia arqueològica. (1a. ed.1979). Ed. Crítica. Barcelona.
- I.C.C. = Institut Cartogràfic de Catalunya (1993)**: Mapa comarcal de Catalunya. 1:50.000. Vallès Occidental-40. Generalitat de Catalunya.
- LARROSA, M. (1986)**: *La urbanització de la ciutat industrial de Sabadell, 1845-1900*. Nova biblioteca sabadellenca, núm.2. Sabadell
- MATAS, O. (2001)**: Memòria del seguiment arqueològic de les obres dels carrers de Gràcia, del Sol i de Torras i Bages (Sabadell, Vallès Occ.) efectuat entre juliol-setembre de 1999. Museu d’Història de Sabadell. Arxiu del Servei d’Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Inèdit.
- MATEU I VIDAL, E. (1968)**: Ordinacions de la Universitat de la vila i terme de Sabadell/segle XVI i segle XVII-I, Comisión de Cultura del Exmo. Ayuntamiento de Sabadell, Sabadell 1968.
- MATEU, E.; ROCA, P.; VALLS, P. (1948)**: Primer Llibre d’Acords de la vila de Sabadell (1449-1472), Fundació Bosch i Cardellach, I, Sabadell (reed. facsímil de 1978).

-
- PEPPS (Pla Especial del Patrimoni de Sabadell) (2007):** *Memòria, Normativa, Estudi Econòmic i financer, Annexes.* Ajuntament de Sabadell, Sabadell.
- PUIG, J. (1991):** *El procés de formació de la ciutat de Sabadell.* Ajuntament de Sabadell. Sabadell.
- ROCA I GARRIGA, P. (1972):** Les muralles de Sabadell. Quaderns d'arxiu de la Fundació Bosch i Cardellach, núm. XXII. Sabadell.
- ROIG I BUXÓ, J. (2002):** Memòria científica de la intervenció arqueològica al C/ Gràcia – C/ la Rosa (Sabadell, Vallès Occ.). Juny de 1999. Memòria inèdita dipositada al SAGC, Barcelona.
- ROIG I BUXÓ, J. (2003a):** Memòria de la intervenció arqueològica al carrer Raval de Dins, 40-42 de Sabadell (Vallès Occ.), novembre 2000. Memòria d'excavació inèdita. SAGC, Barcelona febrer de 2003.
- ROIG I BUXÓ, J. (2003b):** Memòria de la intervenció arqueològica a la Plaça de Sant Roc (Sabadell, Vallès Occ.), Fase I (octubre-desembre 1999), Fase II (febrer-març, 2000). Volum I, II i III, memòria inèdita dipositada al SAGC i al MHS, febrer del 2003.
- ROIG I BUXÓ, J. (2003c):** Memòria de la intervenció arqueològica al c/ Església, 3 – 5 (Sabadell, Vallès Occ.) Abril de 2000. Memòria inèdita dipositada al SAGC, Barcelona.
- ROIG DEULOFEU, A.; ROIG BUXÓ, J. (2000):** “La vila de Sabadell en època medieval: deu anys d'arqueologia urbana, 1988-1998”, 1r. Congrés d'arqueologia medieval i moderna de Catalunya. Actes. 15 anys d'intervencions arqueològiques: mancances i resultats. Igualada, p.64-75.
- ROIG DEULOFEU, A.; ROIG BUXÓ, J.(2002):** La vila medieval de Sabadell (segles XI-XVI) Dotze anys d'arqueologia a la ciutat (1988-2000). Quaderns d'Arqueologia, 1. Museu d'Història de Sabadell. Sabadell.
- SALVANY, J. (1844):** Reflecciones críticas sobre la antigüedad de la parroquia de Sabadell. Imprenta de Antonio Berdeguer. Barcelona.
- SUBIRANA, R. (1973):** “Memòries històriques, arqueològiques i de museus”. MHS. Carpeta núm.2, p.459. Sabadell. 1996.
- TORRAS, S.; VARGAS, A.(1998):** “Claroscurs de Sabadell a l'època moderna, segles XVI a XVIII”, Memòries d'una vila. Sabadell, segles XVI-XVIII. Museu d'Història de Sabadell. Sabadell, p.17-54.
- VALL RIMBLAS, R.; MASVIDAL, A.(1983):** El romànic del Vallès. Ed.Ausa. Sabadell.

**INFORME I MEMÒRIA DE LA
INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
AL COL·LEGI SAGRADA FAMÍLIA
- C/ INDÚSTRIA, 9 DE SABADELL
(Vallès Occ.)**

14 - 15 de juliol de 2014

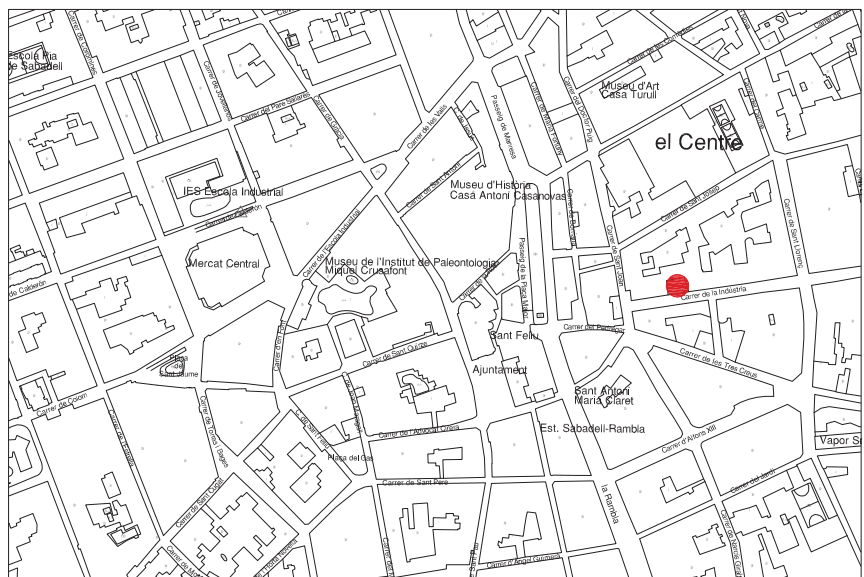
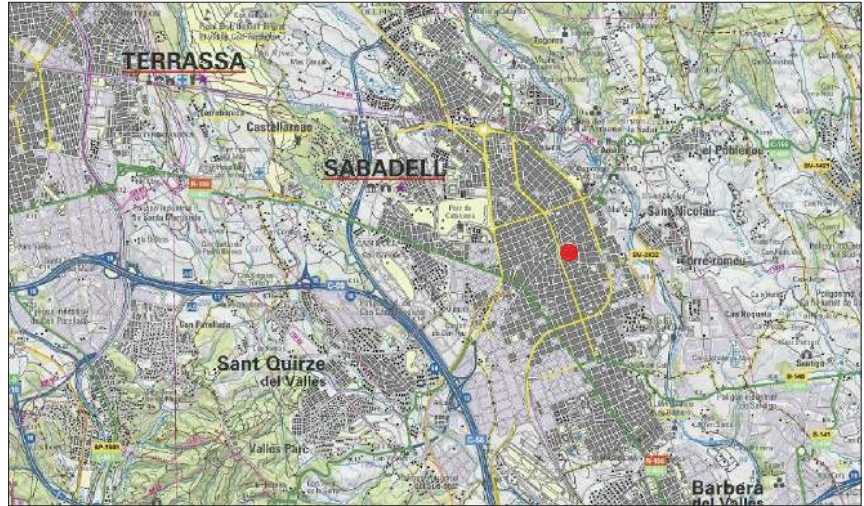
**ANNEX 1: DOCUMENTACIÓ
PLANIMÈTRICA**

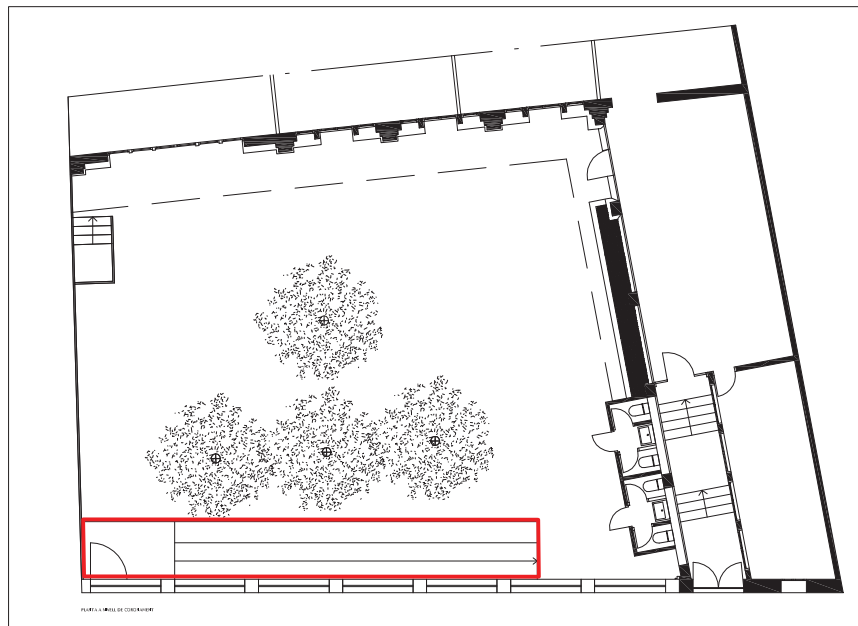
ARRAGO S.L.
ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

Situació del c/ Indústria, 9, al centre de la ciutat de Sabadell. (Font ICC)

Situació del c/ Indústria, 9 dins l'entramat urbà de Sabadell. Escala 1:5000 (Font ICC)

Espai d'intervenció arqueològica, al c/ Indústria, 9 (Sabadell). Escala 1:250

PROJECTE

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL
C/INDÚSTRIA, 9
(Sabadell, Vallès Occ.)

CONCEPTE

Situació de l'indret a on
s'ha realitzat la
intervenció arqueològica

DATA

Juliol 2014

PLÀNOL

1

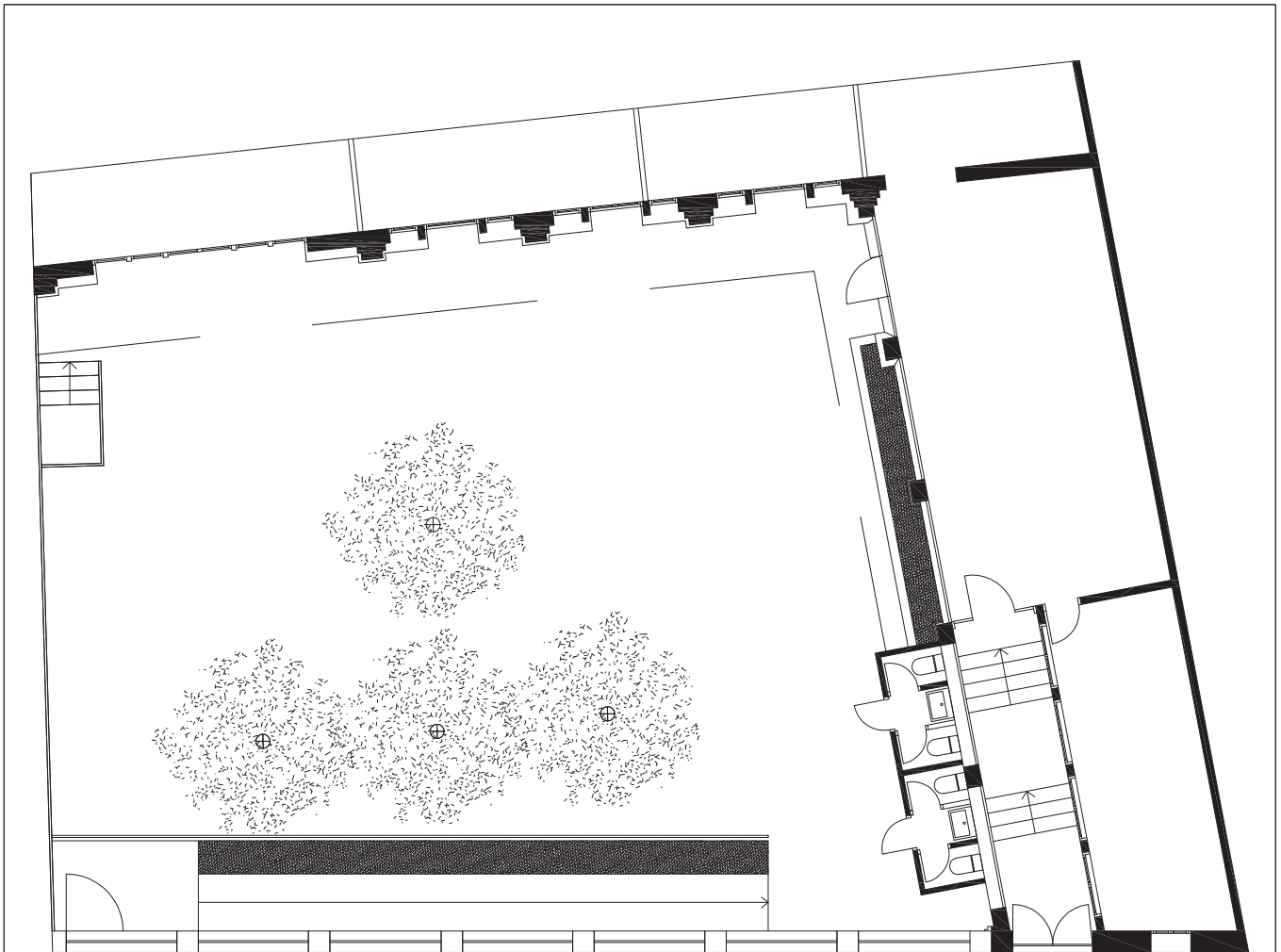
ESCALA

1:5000
1:250

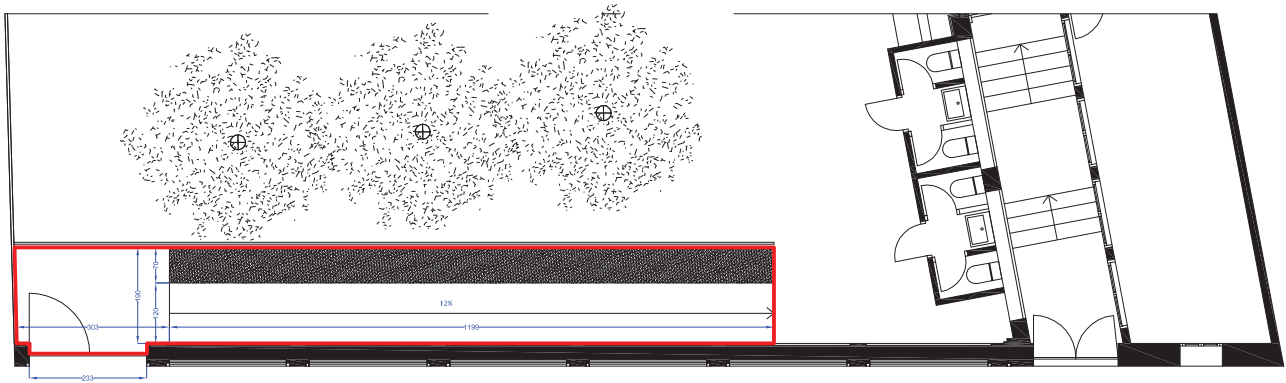

ARRAGO S.L.
ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

c/ Sant Cugat, 76 Baljos
08201 Sabadell
Tel/fax: 93 726 71 08 - 656 579 332
Info@arragosl.com

PLANTA A NIVELL DE CORONAMENT

PLANTA A NIVELL DE MUR

0 5m
ESCALA GRÀFICA

PROJECTE

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL
C/INDÚSTRIA, 9
(Sabadell, Vallès Occ.)

CONCEPTE

Situació de la cala a on
s'ha realitzat el control
arqueològic

DATA

Juliol 2014

PLÀNOL

2

ESCALA

1:150

ARRAGO S.L.
ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

c/ Sant Cugat, 76 Balcos
08201 Sabadell
Tel/Fax: 93 726 71 08 - 656 579 332
Info@arragosl.com

**INFORME I MEMÒRIA DE LA
INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
AL COL·LEGI SAGRADA FAMÍLIA
- C/ INDÚSTRIA, 9 DE SABADELL
(Vallès Occ.)**

14 - 15 de juliol de 2014

**ANNEX 2: DOCUMENTACIÓ
FOTOGRÀFICA**

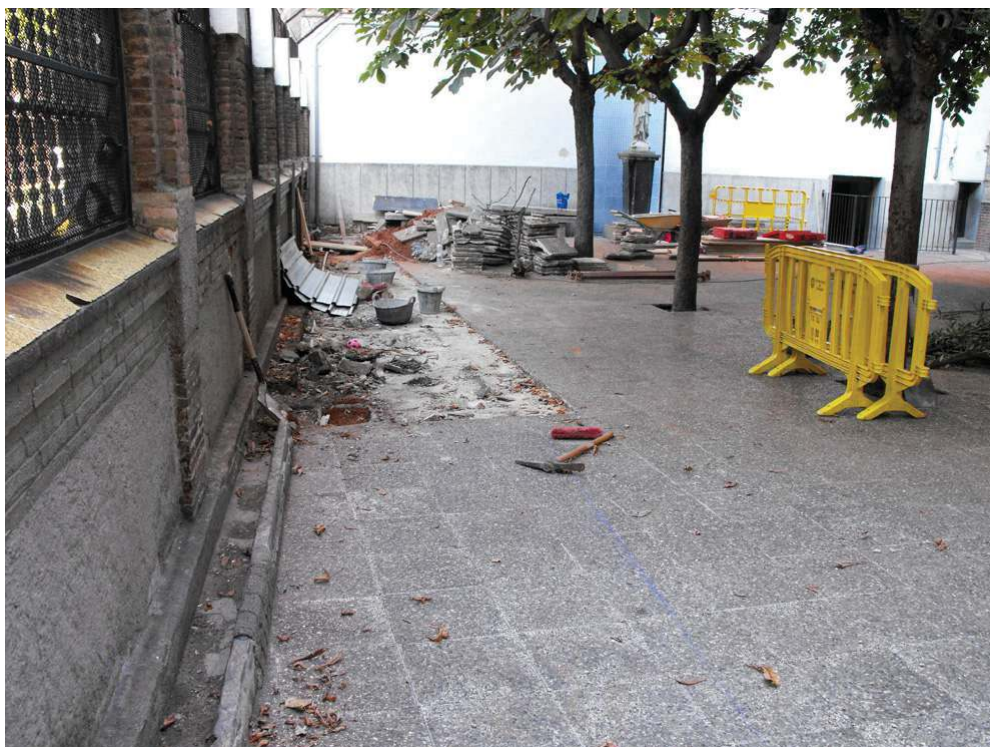

ARRAGO S.L.

ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

C. DE LA INDÚSTRIA, 9 (Sabadell, Vallès Occ.).- Vista exterior de la façana de la tanca del pati del Col·legi Sagrada Família, des del carrer Indústria.

C. DE LA INDÚSTRIA, 9 (Sabadell, Vallès Occ.).- Vista de l'interior del Col·legi Sagrada Família, a la zona a on s'ha realitzat la intervenció arqueològica, abans de començar els treballs.

C. DE LA INDÚSTRIA, 9 (Sabadell, Vallès Occ.).- Vista de la façana del Col·legi Sagrada Família, on observem l'accés únic que hi havia fins ara, des del sud.

C. DE LA INDÚSTRIA, 9 (Sabadell, Vallès Occ.).- Vista de la tanca del pati, un cop oberta la nova porta a l'extrem oest d'aquesta, des del sud.

C. DE LA INDÚSTRIA, 9 (Sabadell, Vallès Occ.).- Vista durant el desenvolupament de les obres, on observem la fonamentació de la tanca modernista del col·legi, des de l'oest, i el nivell de terra i runa de l'interior del pati.

C. DE LA INDÚSTRIA, 9 (Sabadell, Vallès Occ.).- Vista dels treballs d'obertura de la cala. S'observa el terreny natural d'argiles carbonatades que aflora al fons de la cala, per sota el nivell de terra i runa de reblliment superior.

C. DE LA INDÚSTRIA, 9 (Sabadell, Vallès Occ.).- Vista final de la zona, un cop acabada l'excavació. En el marge de la cala es poden observar els nivells de terres i runa, tots datables al s. XX, corresponents a les preparacions i anivellacions del pati de l'escola.